

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.024.01.2016
P/16/044

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/044 Wsparcie pszczelarstwa w Polsce
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	1. Anna Brewka, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LOL/98/2016 z dnia 2 listopada 2016 r. 2. Jerzy Gomoła, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/101/2016 z dnia 3 listopada 2016 r.
Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Olsztynie (dalej: „Związek” lub „WZP”), ul. Kościuszki 14/2, 10-502 Olsztyn
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Zysk, Prezes Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Olsztynie (dalej: „Prezes Związku”)

(dowód: akta kontroli str. 1 - 6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działania Związku prowadzone w ramach Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa (KPWP) w latach 2013-2016 (do września).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Podstawą pozytywnej oceny są prawidłowe działania na rzecz pszczelarstwa, a w szczególności:

- uczestnictwo w pracach nad założeniami Krajowych Programów Wsparcia Pszczelarstwa na lata 2013/14; 2014/15; 2015/16 oraz na lata 2016/17; 2017/18; 2018/19,
- współpraca w ramach projektów z podmiotami prowadzącymi działalność na rzecz wsparcia branży pszczelarskiej,
- przygotowywanie dokumentacji realizowanych projektów stosownie z wytycznymi otrzymanymi z Agencji Rynku Rolnego (dalej ARR),
- realizowanie projektów zgodnie z procedurami opracowanymi przez ARR oraz umowami zawartymi zarówno z ARR jak i beneficjentami końcowymi,
- posiadanie dokumentacji dotyczącej realizowanych projektów, w tym wymaganych oryginałów dokumentów, poświadczających poniesione wydatki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Polityka w zakresie sektora pszczelarstwa

Opis stanu faktycznego

1.1. W Związku na dzień 30 września 2016 r. zrzeszonych było 1.385 pszczelarzy w 31 Rejonowych Kołach Pszczelarzy, którzy posiadali 56.357 rodzin pszczelich. W ocenie Prezesa Zarządu pomoc państwa na rzecz rozwoju pszczelarstwa realizowana m.in. w ramach Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce (KPWP lub Program) stanowi ważne działanie sprzyjające jego rozwojowi i przyczynia się do poprawy funkcjonowania pasiek.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

W celu zapewnienia dalszego rozwoju pszczelarstwa, zdaniem Prezesa Zarządu, konieczne jest kontynuowanie działań w zakresie:

- regulacji ustawowych związanych m.in. z ochroną środowiska, które złagodzą zagrożenia dla istnienia pszczoły miodnej, w tym ochrony pszczół przed wytruciem przez rolników stosujących nieodpowiedzialnie środki ochrony roślin,
- wprowadzenia rozwiązań systemowych, aby stosowanie zabiegów w rolnictwie z udziałem środków ochrony roślin było na bieżąco monitorowane przez urzędy gmin. Rolnicy powinni być zobowiązani do zgłaszania do właściwego urzędu gminy terminów i rodzajów stosowanych środków ochrony roślin. Lekceważący te przepisy powinni być surowo karani, z pozbawieniem dotacji włącznie,
- ochrony krajowych producentów produktów pszczelich, zwłaszcza miodu, bowiem wzrost importu taniego miodu może przyczynić się do spadku liczby rodzin pszczelich w Polsce,
- umożliwienia w 100% finansowania z budżetu ARR lekarstw do zwalczania chorób pszczół,
- zwiększenia skuteczności działań służb weterynaryjnych w celu zwalczania chorób pszczół poprzez przeznaczenie dodatkowych środków finansowych na kontrolę pasiek, które nie są zgłoszone do lekarza powiatowego,
- zwiększenia w mediach liczby programów rolniczych ukierunkowanych na wiedzę o pszczołach i pszczelarstwie,
- przywrócenia tytułu zawodowego mistrza pszczelarza.

(dowód: akta kontroli str. 7 - 19)

2. Współpraca z jednostkami administracji publicznej, zainteresowanymi organizacjami i instytucjami w zakresie wsparcia pszczelarstwa

2.1. Związek w ramach współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) na etapie przygotowania projektu KPWP na lata 2013-2016 nie wnosił uwag.

Przedstawiciele Związku nie brali udziału w przygotowywaniu przez ARR procedur wewnętrznych dotyczących realizacji mechanizmu „Wsparcia rynku produktów pszczelarskich” (dalej: „Program wsparcia”). Przed wejściem w życie Programu Wsparcia na lata 2013-2016 Polski Związek Pszczelarski we współpracy z ARR zorganizował jedno szkolenie dotyczące jego realizacji, a ARR przeprowadziła drugie szkolenie, w zakresie zasad korzystania tego Programu. W spotkaniach tych, z ramienia Związku, uczestniczyli Prezes Zarządu i Kierownik Biura.

(dowód: akta kontroli str. 20 – 21)

2.2. Przedstawiciele Związku uczestniczyli w spotkaniach i konsultacjach dotyczących opracowania KPWP na lata 2016-2019. W dniu 22 grudnia 2015 r. WZP przekazał do MRiRW propozycje i uwagi do proponowanych działań w ramach KPWP na lata 2016/17-2018/19, w tym m.in. w zakresie:

- pomocy technicznej skierowanej do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy proponując jej rozszerzenie o zakupy wag pasiecznych, generatorów do wytwarzania prądu, pawilonów pasiecznych potrzebnych do wirowania miodu w pasiekach oddalonych od pracowni pasiecznej, wialni do pyłku,
- zwalczania inwazji pasożytów i chorób pszczół w szczególności warrozy WZP proponował zaniechanie corocznego zgłaszania do Powiatowego Lekarza Weterynarii (PLW) występowania warrozy w pasiece (w celu uniknięcia dualizmu informacji, gdyż taka informacji była przekazywana przez pszczelarza lekarzowi weterynarii rozprawdzającemu leki),

- rozszerzenia możliwości udzielenia wsparcia na wszystkich pszczelarzy, w tym poprzez zniesienie ograniczeń dotyczących wysokości udzielonego wsparcia np. od liczby posiadanych rodzin pszczelich.

Związek zaproponował również MRiRW odstąpienie od realizacji projektu współpracy z wyspecjalizowanymi podmiotami, w zakresie wdrażania stosownych programów naukowo-badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich oraz odstąpienie od projektu monitorowania rynku w ramach działania „Wspieranie badań rynku produktów pszczelich”.

(dowód: akta kontroli str. 22 - 42)

2.3. Związek, przy realizacji programów wsparcia pszczelarstwa współpracował z następującymi podmiotami:

- Powiatowymi Lekarzami Weterynarii w zakresie objęcia opieką wszystkich pasiek, w tym kontroli opuszczonych pasiek stanowiących zagrożenie zdrowotne,
- Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie w zakresie bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin, tj. w sposób nie stwarzający zagrożeń dla zdrowia i życia pszczół. Związek postulował, aby w przypadku zatrucia pszczół, powołanie komisji badającej przyczyny zatrucia było obligatoryjne, a nie jak dotychczas fakultatywne,
- Warmińsko-Mazurskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Olsztynie w zakresie propagowania organizowanych przez Ośrodek corocznych szkoleń dla pszczelarzy,
- Katedrą Pszczelarstwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, w zakresie prowadzenia szkoleń pszczelarzy

(dowód: akta kontroli str. 43 – 56 i 58)

2.4. Wsparcie pszczelarstwa otrzymywane w ramach KPWP, zdaniem Prezesa Związku, należałoby rozszerzyć poprzez:

- ujęcie w przyszłym programie w jednym z projektów możliwości dotacji pracowni mobilnych z wyposażeniem,
- zwiększenie dofinansowanie zakupu uli do kwoty 80% ceny netto i wyodrębnienie tych wydatków, które miałyby oddzielny limit kwoty refundacji (np. iloczyn 80 zł i liczby rodzin),
- wprowadzenie do programu dotacji na promocję krajowych produktów pszczelich,
- odstąpienie od wymogu sprzedaży matek i odkładów z pasiek, całkowicie wolnych od warrozy, gdyż jest to niemożliwe do spełnienia.

(dowód: akta kontroli str. 18 - 19)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Realizacja programów wsparcia pszczelarstwa

3.1. W okresie objętym kontrolą Związek nie posiadał wewnętrznych instrukcji (procedur), które ustalały sposób postępowania, związany z ubieganiem się o refundację projektów w ramach KPWP. Prezes Związku wyjaśnił, że zasady rozliczania się z beneficjentami są opisane w wytycznych ARR. W badanym okresie Związek nie opracował w formie jednego dokumentu (instrukcji itp.), zasad rozliczania się z beneficjentami, w zakresie refundacji środków finansowych związanych z realizacją poszczególnych projektów w ramach KPWP. Każdego roku

Opis stanu faktycznego

wydawał biuletyn „Informacje bieżące – Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Olsztynie” oraz terminarz zadań organizacyjnych dla zarządów Kół i Biura WZP. Dokumenty te zawierały wytyczne ARR, w tym m.in. zasady korzystania z refundacji z poszczególnych projektów, terminy realizacji poszczególnych etapów od złożenia wstępnego zapotrzebowania po końcowe rozliczenie.

(dowód: akta kontroli str. 57 - 74)

Zdaniem Prezesa Związku, stosowane przez ARR formy informowania (tj. wysyłanie materiałów pisemnych oraz ogłoszenia na stronie internetowej) o wdrażanych projektach zapewniały wystarczającą ilość informacji o zasadach korzystania ze wsparcia w ramach KPWP i docierały do Związku w terminach umożliwiających skorzystanie z pomocy. Związek przed rozpoczęciem kolejnych edycji programu otrzymywał od ARR wytyczne i przekazywał je do wszystkich Rejonowych Kół Pszczelarzy zrzeszonych w WZP oraz organizował szkolenia prezesów tych kół.

(dowód: akta kontroli str. 59 i 62 - 74)

3.2. W latach 2010-2013 Związek zadeklarował udział w sześciu spośród ośmiu projektów dotyczących dofinansowania pszczelarstwa ogłoszonych przez ARR. W latach 2014-2016 w ramach KPWP uczestniczył w realizacji następujących projektów: Pomoc techniczna – szkolenia, Zwalczanie warrozy – zakup leków, Racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli - zakup przyczep do przewozu uli, Analiza jakości miodu, Zakup pszczół, Zakup sprzętu pszczelarskiego.

Związek w ramach ww. projektów złożył do ARR w badanym okresie, łącznie 23 wnioski, które zostały objęte umowami o dofinansowanie, w tym:

- sześć wniosków w 2013 r. na łączną w kwotę 1.120,6 tys. zł. Umowy podpisano na wszystkie złożone wnioski na kwotę 885,6 tys. (79,2% kwoty wnioskowanej),
- sześć w 2014 r. o wartości 1.135,3 tys. zł. Umowami objęto wszystkie wnioski na kwotę 992,9 tys. zł (87,5%),
- sześć w 2015 r. w kwocie 1.111,1 tys. zł. Umowy zostały zawarte na wszystkie wnioski na kwotę 915,7 tys. zł (82,4%),
- pięć w 2016 r. w kwocie 1.155,4 tys. zł, a wartość podpisanych umów na wszystkie złożone wnioski wyniosła 1.000,3 tys. zł (86,6%).

Łącznie w badanym okresie wartość zgłoszonych projektów (23) wyniosła 4.491,6 tys. zł, natomiast umowy podpisano na kwotę 3.694,6 tys. zł (82,3 %). W wyjaśnieniu Kierownik Biura podała, że zapotrzebowanie pszczelarzy było dużo większe niż możliwości finansowe ARR, która zmniejszała wartość podpisywanych umów.

(dowód: akta kontroli str. 75 - 78)

3.3. W okresie objętym kontrolą ARR nie odrzuciła żadnego wniosku złożonego przez Związek. Nie wystąpiła też sytuacja wycofania przez Związek złożonego wniosku. W badanym okresie nie przenoszono w toku realizacji środków finansowych z jednego projektu na drugi, gdyż zamknięcie wszystkich projektów następowało, w tym samym czasie.

Związek na podstawie dokumentów źródłowych potwierdzających poniesione wydatki uzyskiwał z ARR refundację całości lub części kosztów (kwoty netto) związanych z realizacją projektów objętych umowami.

Związek w wymaganych terminach złożył do ARR 23 wnioski o refundację poniesionych wydatków, w tym po 6 w 2013 r., 2014 r., 2015 r. oraz 5 wniosków w 2016 r. na łączną kwotę 3.492,5 tys. zł, co stanowiło 94,5% wartości zawartych umów.

Kierownik Biura WZP wyjaśniła, że przyczyną wnioskowania o mniejszą kwotę refundacji był fakt, że WZP składa projekty na podstawie wstępnej deklaracji pszczelarzy. Deklaracje te odbiegają od realizacji z różnych powodów. Najczęstszym powodem był brak środków finansowych w danym okresie, w którym pszczelarz musiał wydatkować własne środki na wnioskowane zakupy.

Związek otrzymał 3.403,7 tys. zł, tj. 97,45% wnioskowanych środków finansowych. Nie uzyskano refundacji wydatkowanych środków na kwotę 88,8 tys. zł, w tym: 0,9 tys. zł w ramach projektu Pomoc techniczna – szkolenia, 7,5 tys. zł – Pomoc techniczna - zakup sprzętu pszczelarskiego, 79,2 tys. zł – Zasiedlanie uli (zakup pszczół), 1,1 tys. zł – Racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli (zakup przyczep), 0,1 tys. zł – Zwalczanie warrozy - zakup leków.

Największy udział w niezrefundowanych wydatkach miały dwa projekty: z tytułu zakupu pszczół oraz zakupu sprzętu pszczelarskiego, które stanowiły łącznie 97,63% kwoty nie dokonanych refundacji. I tak w projekcie:

- Zakup pszczół - nie zrefundowano 77,6 tys. zł (kwota refundacji oraz 1,6 tys. zł środki utracone z tytułu kosztów projektu), w tym m.in. kwoty 75.527,20 zł z powodu braku odpowiednich badań - dotyczyło to: nieterminowego wydania zaświadczenia o stanie zdrowotności pasieki przez sprzedawcę matek pszczelich oraz dwóch producentów odkładów: jeden z nich nie dostarczył wyniku laboratoryjnego w kierunku zgnilca europejskiego (utracona dotacja wyniosła 70.396 zł), a drugi nie dostarczył badań laboratoryjnych (4.407,20 zł),
- Zakup sprzętu pszczelarskiego - jedną z przyczyn nie uzyskania refundacji było zamówienie większej liczby uli niż dopuszczały warunki dofinansowania (do 20% liczby posiadanych rodzin) oraz zakup sprzętu o wyższej wartości niż wskazywał przelicznik podany w wytycznych (70 zł na 1 rodzinę pszczelą).

W poszczególnych latach wartość złożonych wniosków oraz kwoty otrzymanych refundacji wyniosły:

- w 2013 r. złożono wnioski na łączną kwotę 794,8 tys. zł. Po rozliczeniu dokonany przez ARR Związek uzyskał refundację poniesionych kosztów w wysokości 794,5 tys. zł (99,96%),
- w 2014 r. złożono wnioski na łączną kwotę 887,7 tys. zł, z tego po rozliczeniu uzyskano 809,5 tys. zł (91,2%). Największy udział w niezrealizowanych wnioskach miały rozliczenia projektu na zakup pszczół, który stanowił 63,60 % ogółem kwot niezrealizowanych,
- w 2015 r. zgłoszono wnioski na łączną kwotę 863,3 tys. zł, z tego po rozliczeniu uzyskano 860,3 tys. zł (99,65 % wnioskowanej kwoty),
- w 2016 r. zgłoszono wnioski na łączną kwotę 946,8 tys. zł, z tego po rozliczeniu uzyskano 940,3 tys. zł (99,31% wnioskowanej kwoty).

(dowód: akta kontroli 78, 79 - 82)

3.4. Związek realizował poszczególne projekty na podstawie umowy określającej prawa i obowiązki stron w zakresie rozliczania, kontroli, terminu realizacji projektu oraz dokumentowania jego przebiegu.

Zgodnie z wymogami projektu „Pomoc techniczna – Szkolenia”, Związek organizował co roku szkolenia, których tematy dotyczyły prowadzenia gospodarki pasiecznej, hodowli pszczół, biologicznych podstaw gospodarki pasiecznej. Każdego roku realizowano po trzy szczegółowe tematy. Na przykład w 2013 r.

tematy szkolenia były następujące: wychów matek pszczelich we własnej pasiece oraz warunki ich skutecznego unasieniania i poddawania, biologiczne uwarunkowania i praktyczne stosowanie syropów z sacharozy i skrobi roślinne, grzyby i wirusy – niewidzialni wrogowie naszych pszczół. W latach 2013 – 2016 w jednodniowych szkoleniach uczestniczyło od 472 do 585 osób. Łącznie w analizowanym okresie w ramach KPWP przeszkolono 2.152 osoby.

W ramach projektu „Zwalczanie warrozy (zakup leków)” w badanym okresie co roku zwiększała się liczba pszczelarzy korzystających z tej formy wsparcia (od 982 do 1.130 pszczelarzy). Zwiększeniu ulegała również liczba rodzin pszczelich, w których stosowano farmakologiczne metody zwalczania warrozy (42.399 rodziny w 2013 r., 45.741 w 2014 r., 44.511 w 2015 r. oraz 47.407 w 2016 r.). W poszczególnych latach środki farmakologiczne stosowano odpowiednio u 85,4%, 92,5%, 92,2% oraz 93,2% rodzin pszczelich. W okresie objętym kontrolą na zakup leków wydatkowano łącznie 1.193,8 tys. zł (35,1 % otrzymanych refundacji). Zarząd WZP w poszczególnych latach zamieszczał na stronie internetowej ogłoszenia o możliwości składania ofert na dostawę leków określając m.in. warunki dostawy oraz ilość i cenę leku potrzebnego do leczenia jednej rodziny. Następnie, po otrzymaniu ofert dokonywał komisyjnego ich otwarcia i wyboru najlepszej z nich. Kolejne etapy realizacji projektu obejmowały zbieranie zapotrzebowania na leki z Rejonowych Kół Pszczelarzy, podpisanie umowy z ARR w Warszawie, realizacja umowy, rozliczenie umowy zgodnie z jej warunkami.

Związek realizował projekt „Racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli – zakup przyczep do przewozu uli”. Łącznie w ramach tego projektu pszczelarze zakupili 35 przyczep, a kwota otrzymanej refundacji wyniosła 100,8 tys. zł, w tym 9 przyczep zakupiono w 2013 r. uzyskując refundację poniesionych kosztów w kwocie 27,3 tys. zł, 8 w 2014 r. przy refundacji 27,4 tys. zł, 10 w 2015 r. refundacja 25,4 tys. zł, oraz 8 w 2016 r. refundacja 20,6 tys. zł.

Projekt „Analiza jakości miodu”, Związek realizował w 2013 r. i 2014 r. Dokonano refundacji kosztów poniesionych na wykonanie analiz miodu. Z refundacji skorzystało trzech pszczelarzy, a kwota refundacji wyniosła łącznie 2,6 tys. zł.

W ramach projektu „Zasiedlanie uli - zakup pszczół”, Związek pośredniczył w refundacji kosztów poniesionych przez pszczelarzy na zakup: matek pszczelich, pakietów, odkładów pszczelich dokonanych wyłącznie na potrzeby własnych gospodarstw pasiecznych. W wyniku realizacji tego projektu w 2013 r. refundację poniesionych kosztów w kwocie 202,7 tys. zł uzyskało 537 pszczelarzy, którzy potwierdzili zakup 3,70 tys. matek pszczelich (460 pszczelarzy) i 984 odkładów pszczelich (77 pszczelarzy), w 2014 r. refundacja kosztów w wysokości 134,6 tys. zł, którą otrzymało 588 pszczelarzy i dotyczyła zakupu 5,38 tys. matek pszczelich (491 pszczelarzy) i 614 odkładów (97 pszczelarzy), w 2015 r. udzielono refundacji na kwotę 195,6 tys. zł dla 543 pszczelarzy, w związku z zakupem 4,16 tys. matek pszczelich (466 pszczelarzy) i 539 odkładów (77 pszczelarzy), w 2016 refundacja kosztów 189,5 tys. zł dla 607 pszczelarzy, którzy zakupili 4,38 tys. matek pszczelich (524 pszczelarzy) i 549 odkładów (83 pszczelarzy). Łącznie w analizowanym okresie refundacja poniesionych kosztów na realizację omawianego projektu wyniosła 722,4 tys. zł i skorzystało z niej 2.275 pszczelarzy.

W ramach projektu „Pomoc techniczna - zakup sprzętu pszczelarskiego” dokonano unowocześnienia gospodarstw pasiecznych. W badanym okresie z realizacji tego programu skorzystało 1.029 pszczelarzy, którzy uzyskali pomoc finansową w łącznej kwocie 1.267,6 tys. zł, w tym:

- 225,1 tys. zł w 2013 r. z pomocy skorzystało 195 beneficjentów końcowych, którzy otrzymali refundację zakupu sprzętu w kwocie².
- 1.042,5 tys. zł w latach 2014 – 2016 z pomocy skorzystało łącznie 834 pszczelarzy, którzy zakupili 2.866 sztuk sprzętu pszczelarskiego, w tym 2.088 uli, oraz miodarki (223 sztuki), odstożniki (161 sztuk) i stoły do odsklepania (112 sztuk), topiarki (94 sztuki).

W badanym okresie w ramach KPWP 93,5 % wartości otrzymanego wsparcia dotyczyło realizacji trzech projektów, tj.: Pomoc techniczna - zakup sprzętu pszczelarskiego – 37,2 %, Zwalczanie warrozy (zakup leków) – 35,1 % oraz Zasiedlanie uli (zakup pszczół) – 21,2 %.

W wybranych wskaźnikach monitorowania realizacji KPWP w latach 2013-2016 uzyskano następujące wartości:

- liczba osób przeszkolonych od 85,8 % w 2013 r. do 88,6 % w 2016 r.,
- liczba rodzin pszczelich, w których stosowano farmakologiczne metody zwalczania warrozy od 83,3 % w 2013 r. do 93,2 % w 2016 r.

W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki, w których ubiegający się i spełniający warunki pszczelarze, nie otrzymali należnej refundacji.

(dowód: akta kontroli str. 83 – 119)

3.5. Związek był w posiadaniu dokumentacji dotyczącej przebiegu realizacji projektów w ramach wsparcia pszczelarstwa w latach 2013 - 2016. Dokumentacja projektów objętych wsparciem zawierała m.in. wnioski o refundację, dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków objętych refundacją, w tym oryginały faktur lub rachunków, wykazy beneficjentów, dokumenty potwierdzające rozliczenie projektów, m.in. kwoty środków refundowanych.

Badanie rozliczeń 24 beneficjentów³ wykazało, że podstawą refundacji kosztów były umowy zawarte pomiędzy Związkiem a beneficjentami, w których określone były warunki refundacji, terminy realizacji, wymagane do przedłożenia podmiotowi dokumenty, niezbędne do uzyskania refundacji, szczegółowe zapisy dostosowane do specyfiki projektu. Refundacja kosztów dokonana była, po przedłożeniu Związkowi dokumentów (rachunków lub faktur), potwierdzających poniesienie wydatków, których kopie były w aktach poszczególnych rozliczeń. W przypadku zakupu przyczep w dokumentacji znajdowały się kopie dowodów rejestracyjnych i polis ubezpieczenia.

Dokonane u pięciu beneficjentów końcowych oględziny wykazały, że zakupiony w ramach projektów specjalistyczny sprzęt (sprzęt pszczelarski i przyczepy do przewozu uli) był odpowiednio oznaczony w sposób trwały i udokumentowany. Pszczelarze u których przeprowadzono oględziny zakupili 14 sztuk sprzętu, w tym 5 miodarek, 4 przyczepy do przewozu uli, po dwa stoły do odsklepania i topiarki oraz refraktometr. Kwota netto zakupionego sprzętu wyniosła 42,3 tys. zł, a refundacji 25,3 tys. zł. Ponadto, w trakcie oględzin pszczelarze pozytywnie ocenili wsparcie otrzymywane w ramach KPWP.

(dowód: akta kontroli str. 120 – 298)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

² WZP posiada szczegółowe dane dotyczące zakupionego sprzętu od 2014 r.

³ Badaniem objęto rozliczenia 24 odbiorców końcowych, którzy otrzymali najwyższe wsparcie w ramach zakupu przyczep do przewozu uli - 8 pszczelarzy, sprzętu pszczelarskiego – 8 pszczelarzy oraz leków do zwalczania warrozy - 8 pszczelarzy

4. Nadzór nad realizacją programów wsparcia pszczelarstwa

4.1. W latach 2013 - 2016 WZP nie przeprowadzał kontroli u pszczelarzy w zakresie sposobu realizacji umów zawartych w ramach KPWP. Według wyjaśnienia Prezesa ze strony WZP działaniem kontrolnym była bieżąca weryfikacja przez pracowników Biura WZP wszystkich niezbędnych danych pszczelarzy ubiegających się o środki wsparcia. Ponadto pszczelarze mają świadomość, że naruszenie zasad uczciwości będzie karane.

(dowód: akta kontroli str. 60)

4.2. W badanym okresie 15 spośród 23 (65,2%) realizowanych przez Związek projektów było kontrolowanych przez Agencję. W każdym przypadku, przedmiotem kontroli była zgodność realizacji projektu z warunkami umowy.

Raporty z tych kontroli potwierdziły posiadanie przez Związek dokumentów finansowych i innych dokumentów wymaganych umowami w zależności od rodzaju projektu. W jednym raporcie dotyczącym zakupu sprzętu pszczelarskiego z dnia 28.08.2013 r. stwierdzono błędy formalne w zestawieniu faktur dotyczących zakupionego sprzętu polegające na braku wypełnienia rubryki – nazwa zakupionego oraz błędnym podaniu daty wystawienia faktury.

W ramach kontroli prowadzonej przez pracowników ARR w formie rozmów telefonicznych sprawdzano realizację umów przez 33 pszczelarzy, którzy potwierdzili swój udział w projekcie oraz poniesienie wydatków. Nie stwierdzono nieprawidłowości w realizacji umów. Przeprowadzone przez ARR kontrole techniczne u trzech (dwie w 2013 r. i jedna w 2016 r.) beneficjentów projektu na zakup przyczep oraz sprzętu pszczelarskiego potwierdziły prawidłowe wywiązywanie się z postanowień umów pomiędzy Związkiem, a odbiorcami końcowymi. Kontrolowani posiadali zakupione przyczepy i sprzęt oraz wymaganą dokumentację.

(dowód: akta kontroli str. 299 - 306)

4.3. Kontrolę programów realizowanych przez Związek w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” przeprowadził Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (WIJHARS) w Olsztynie w IV kwartale 2014 r. Przedmiotem kontroli było wsparcie rynku produktów pszczelich w roku budżetowym 2012/2013. Kontrola ex-post – dotyczyła trzech projektów⁴ realizowanych przez Związek w sezonie 2012/13 i obejmowała realizację umów pomiędzy Agencją a Związkiem na łączną kwotę 279,9 tys. zł. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 307- 310)

Z informacji Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii wynika, że Powiatowi Lekarze Weterynarii (PLW) w latach 2013-2016 (do 30.09.2016) przeprowadzili 505 kontroli w zarejestrowanych pasiekach. W wyniku kontroli stwierdzono łącznie 43 nieprawidłowości w tym m.in. brak wydzielonego miejsca na leki weterynaryjne, brak mat dezynfekcyjnych, brak środków do dezynfekcji doraźnej, brak tabliczki „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”. PLW przeprowadzili również 5 kontroli pasiek nie podlegających obowiązkowi rejestracji, w tym cztery w związku z wyznaczeniem obszarów zapowietrzonych i zagrożonych oraz w jednym przypadku po zgłoszeniu masowych upadków (zatrucie). W związku z tym, że pasieki nie podlegały obowiązkowi rejestracji nie nakładano kar.

(dowód: akta kontroli str. 311)

⁴ Projekt na zakup: leków do zwalczania warrozy – 153,7 tys. zł, sprzętu pszczelarskiego – 112,5 tys. zł oraz przyczep do przewozu uli – 13,7 tys. zł.

4.4. W badanym okresie do Związku nie wpłynęły pisemne skargi lub uwagi dotyczące realizacji pomocy w ramach KPWP. Wszystkie wątpliwości dotyczące realizacji projektów były wyjaśniane na bieżąco w drodze rozmowy telefonicznej pracownika biura lub członków zarządu z osobą zainteresowaną, jak również przez kontakt bezpośredni w biurze zarządu.

(dowód: akta kontroli str. 23)

IV. Wnioski

W związku z ustalonym stanem faktycznym Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia 22 grudnia 2016 r.

Kontroler
Anna Brewka
doradca techniczny

.....
podpis

Kontroler
Jerzy Gomoła
główny specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
Andrzej Zyśk

.....
podpis